

PROVINCIALE DRENTSCHE en ASSER COURANT

MAANDAG 12 JUNIJ 1871

INGEZONDEN STUKKEN

Mijnheer de Redacteur!

Verleen mij het woord voor een paar opmerkingen.

De hoofdspil waarom zich deze verkiezingsstrijd beweegt is wederom de schoolkwestie.

Wij hebben eene volksovertuiging te veroveren, *gij* hebt er eene te behouden; ons beide drijft - ik vertrouw het van u, gelijk als *gij* het van mij gelooven zult - enkel het volksbelang.

Maar daarom moet het vraagstuk zuiver gesteld worden. Dat wordt geboden door eerlijkheid tegenover de kiezers die voorgelicht moeten worden, door onpartijdigheid ten aanzien van hen wie men beginselhalve bestrijdt.

Daarom kan ik mij niet vereenigen met de wijze waarop *gij* in no. 126 van uw blad schrijft: "De heer *Groen* wil wijziging van art. 194 der Grondwet ten behoeve van het bijzonder onderwijs." En daarna: "De *vrije school* worde regel, de *Staatschool* zij aanvulling, dat is de Christelijk-historische verkiezingsleus;" - zonder eenige nadere toelichting, maar met de bijvoeging: "Het doel van den strijd is alzo bekend, en dat is goed."

Zonder toelichting en met die toevoeging.

Om tweeërlei reden heb ik daartegen bezwaar:

1^e. Omdat er in Drenthe, als er sprake is van de bijzondere school, altijd gedacht wordt aan de bijzondere Christelijke, of, nog erger, kerkelijk confessionele school. En in verband hiermee:

2^e. Om de voorstelling die er aldus onwillekeurig van de zaak gegeven wordt, alsof de neutrale school - het hoogste ideaal van volksschool voor niet weinigen - met de verwezenlijking van dat program ten doode is gedoemd.

Onder bijzondere school, het kan u gewis niet onbekend zijn, wordt niet alleen bedoeld de bijzondere Christelijke school - al is er op het ogenblik in ons gewest geene andere. Maar de onderwijsrigting van dr. *H.J. Nassau*, tegenwoordig inspecteur van 't lager onderwijs in Drenthe, was indertijd ook een bijzondere school. De heer *Groen* wil alleen wijziging van art. 194 van de Grondwet, opdat overal aan particuliere krachten worde overgelaten wat dr. *Nassau* indertijd deed, wiens instituut geene gemeente-instelling was door eenige gemeente uit aller beurs bekostigd en onderhouden, hoewel de ouders er toch ter wille van het onderwijs, hunne kinderen zonden.

Daar waar de particuliere krachten blijven sluimeren, waar de ingezetenen in gebreke blijven, de noodzakelijke schoolinrigting ten behoeve van het onderwijs hunner kinderen in het leven te roepen, rigte de Staat scholen op - natuurlijk neutrale, en zoo neutraal mogelijk.

En dus zal de bijzondere school niet neutraal zijn? Is dan al wie neutraal onderwijs begeert voor zijne kinderen niet evenzeer in de gelegenheid om daarvoor eene inrigting in het leven te roepen, als nu, en evenzeer later, daartoe verplicht zijn wij die Christelijk onderwijs begeeren? Zij zullen het kunnen doen, veel beter dan wij, die ons op het oogenblik voor het onderwijs een dubbele last zien opgelegd, die betalen moeten voor de neutrale en voor de Christelijke school.

Maar acht men het verdere bestaan der neutrale school bedreigd door de opheffing van den Staatsdwang, die elke gemeente dwingt zoodanige school in het leven te roepen en te onderhouden - al is er ook niemand die ze begeert, niemand die er gebruik van maakt! - dan wordt daarmee volmondig erkend, onbewimpeld uitgesproken, wat onzerzijds tot dusverre altijd beweerd is, dat op het gebied van het schoolwezen de volksovertuiging gewelddadig wordt onderdrukt, kunstmatig in eene andere bedding wordt geleid; - doch dan vragen wij met meer regt dan ooit- en dat is het eigenlijke vraagpunt waarop het boven alles aankomt:

Of, waar de consciëntie in het spel is, de een moet berusten in wat de ander goed vindt?

Hadden onze vaders zich met die zienswijze vereenigd, wij zouden hier in Drenthe niet op Protestantschen bodem staan, en het zou te bezien zijn, mijnheer de redacteur, in hoever *de Tijd*, Noord-Hollandsche courant, wier ultramontaansche, anti-nationale stellingen *gij* bestrijdt, dan nog een tegenstander, niet veeleer een geestverwant in u vinden zou!

Van uwe welwillendheid verwacht ik de opneming dezer regelen, als uiting van een tegenover het uwe staand beginsel, in uw morgen, Zaturdagavond, uitkomend blad. Geloof met mij met alle hoogachting

Uw Dw. dienaar,
F.J.P. Moquette.

Smilde, 9 Juij 1871.

(vervolg op blad1871p)